

خرابکارهای پرحرف

درباره سریال امنیتی «هزار تو»، ساخته علی هاشمی

محمد عنبرسوز

در سال های اخیر، سریال های امنیتی و جاسوسی ایرانی اغلب در قاپ تلویزیون تولید و پخش شده اند. از دو ماه قبل اما، شبکه نمایش خانگی هم، با انتشار مجموعه «هزار تو»، وارد این عرصه شده؛ تجربه ای که آشکارا از الگوهای آشنای سریال های امنیتی تلویزیون الهام گرفته شده است. «هزار تو» به کارگردانی سیدعلی هاشمی و نویسندگی حسین تراب نژاد رکنسی که سابقه قابل توجهی در نگارش این قبیل آثار دارد، روایتی اطلاعاتی و پلیسی از یک خرابکاری بزرگ در ایران به دست اسرائیل را دنبال می کند؛ قصه ای که بر اساس یک پرونده واقعی به درام تبدیل شده است.

● در مسیر «گاندو»

فضای کلی «هزار تو» به وضوح یادآور حال و هوای مجموعه پرمخاطب و البته پرحاشیه «گاندو» است؛ همان تعقیب و مراقبت، جلسات امنیتی، پرونده های چندلایه و تقابل نیروهای اطلاعاتی با شبکه های گسترده و حرفه ای خرابکاری و نفوذ. با این حال، آن چه از لحن و مسیر «قسمت ابتدایی» «هزار تو» برمی آید، این امیدواری را در مخاطبان ایجاد کرده که سریال احتمالا به زودی وارد مرحله عملیاتی و پرتحرک تری شود؛ مسیری که اگر به درستی دراماتیزه شود، می تواند سریال علی هاشمی را، از سطح درام های شعاری و فرسایشی فراتر ببرد و آن را به یک تریلر اطلاعاتی – عملیاتی جذاب، از جنس «شبی که ماه کامل شد» یا «روز صفر»، نزدیک کند.

این امید زمانی جدی تر می شود که بدانیم سریال از بودجه نسبتا خوبی هم برخوردار بوده و توانسته است بخش های نسبتا زیادی از فیلم برداری اش را در چند کشور مختلف انجام دهد. گستردگی جغرافیایی، انتظار مخاطب را برای دیدن سکانس های اکشن، عملیات های میدانی و تعقیب وگریزهای پرهیجان افزایش می دهد؛ انتظاری که هنوز برآورده نشده است، اما زمینه هایش در سریال به چشم می خورند.

● قهرمانی زمینی

یکی از نقاط قوت «هزار تو» به طراحی شخصیت اصلی آن بازمی گردد. برخلاف بسیاری از آثار سریال های مشابه که قهرمانشان را به موجودی شکست ناپذیر، فرازمینی و برخوردار از هوش ماورایی تبدیل می کنند، در «هزار تو» با شخصیتی طرفیم که میرزا ضعف های انسانی نیست.

احمد رضا مثل یک انسان عادی، تحت فشار کار، بارها از کوره در می رود و به اطرافیانش پرخاش می کند؛ هرچند خیلی زود آرامشش را باز می یابد و با موتیف بوسیدن شانه فرد مورد بی مهری واقع شده، از او دلجویی می کند. این مأمور امنیتی زبده، در تصمیم گیری هایش دچار تردید می شد و هم زمان در زندگی شخصی نیز با مشکلات خانوادگی در ارتباط با همسرش دست به گریبان است. همین ویژگی ها باعث شده قهرمان «هزار تو»، واقعی و ملموس جلوه کند. امیرحسین آرمان این نقش را به شکلی آبرومندانه ایفا کرده و توانسته است از پس نمایش وجوه متناقض و انسانی شخصیت برآید.

با این حال، یکی از مشکلات جدی «هزار تو» به ترکیب بازیگرانش بازمی گردد. به جز آرمان، تقریبا همه بازیگران دیگر سریال، حتی هنرپیشه های خارجی، از منظر توانایی فنی، چهره هایی متوسط یا زیر متوسط هستند، بازیگرانی که عمدتا پیشینه حضور در سریال های معمولی تلویزیونی را دارند و از پس انعکاس ملزومات موقعیت های بحرانی و پراسرتس برنمی آیند.

● تکرار و پرگویی

فیلم نامه «هزار تو»، گرچه بر پایه یک پرونده واقعی نوشته شده است، اما از دو ضعف مهم و غیر قابل چشم پوشی رنج می برد. نخست، تکرار مداوم برخی موقعیت های کلیشه ای، مثل همان الگوی آشنای ورود مأموران به خانه یک جاسوس و سر رسیدن ناگهانی صاحبخانه؛ موقعیتی که نه تنها بارها در آثار این ژانر، از جمله اخیرا در مجموعه «روشنایی شب»، دیده شده، بلکه در خود «هزار تو» نیز چندین بار به شکل های مختلف تکرار می شود.

مشکل دوم اما، دیالوگ محور بودن بیش از حد سریال است که برای یک مجموعه جاسوسی و پلیسی نقص محسوب می شود. شخصیت های «هزار تو» بسیار پرحرف هستند و سریال حجم زیادی از اطلاعات را با دیالوگ و به نحو رادیویی به مخاطب منتقل می کند. این در حالی است که گفت وگوها عموما فاقد خلاقیت زبانی و اثرگذاری دراماتیک هستند و همین امر از بار هنری متن می کاهد.

ضعف در طراحی هنری شخصیت ها، در دو بعد متنی و اجرایی، مشخصا درباره کاراکترهای زن، نمود پیدا می کند. زنان «هزار تو»، همگی تیپ هایی مقوایی، اغراق شده و باورناپذیرند. در این اثر، مأمور موساد بیشتر به یک زن اغواگر خانه خراب کن شبیه است و عامل داخلی اسرائیل نیز در زندگی شخصی اش به شکلی افراطی، کنترلگر، عصبی و دیکتاتور تصویر شده است. این انتخاب های بیرون زده و گل درشت، مخاطب را از جهان اثر بیرون می اندازند، در حالی که سریالی با این مختصات، منطقا باید بیشتر به مستند نزدیک باشد تا ملودرام.

چارسوق هنر

پخش «سرهنگ ثریا» از تلویزیون

موفق شد دیپلم افتخار بهترین فیلم اول و سیمرغ بلورین گوهرشاد را دریافت کند.

از بازیگران آن هم می توان به ژاله صامتی، حمیدرضا محمدی، وحید آقاپور و دیبا زاهدی اشاره کرد. فیلم سینمایی «سرهنگ ثریا» پنجشنبه ۳۱ اردیبهشت ساعت ۲۲:۰۰ از شبکه آی فیلم پخش می شود و علاقه مندان می توانند بازپخش آن را در ساعت های ۶:۰۰ و ۱۴:۰۰ (روز بعد (جمعه) تماشا کنند.

احمد منصوب از ضرورت حمایت مسئولان در ثبت دیوارنگاره های شهر در آثار مکتوب می گوید

دیوارنگاره، رسانه قوی شهر است

نگار: محمد دستگانی شهروار

درباره علاقه خود به نقاشی دیواری می گوید؛ اولین دلیل، علاقه شخصی من به اجرای آثار بزرگ شهری است. با وجود سختی های زیاد، خلق آثار در ابعاد بزرگ برایم لذت بخش است. این هنرمند ادامه می دهد؛ دلیل دیگر برای فعالیت در این عرصه تبلیغ و معرفی شهداست. شهدا تاریخ مصرف ندارند. آن ها قهرمانان و الگوهای جامعه ما هستند و باید با ابزار هنر به نسل امروز معرفی شوند. درواقع نقاشی دیواری می تواند یاد شهدا را زنده نگه دارد و به کسانی که تشنه خوبی ها و معرفت هستند خط دهی کند. این هنرمند مشهدی اما مهم ترین دلیلش را برای فعالیت در عرصه دیوارنگاری، رسانه بودن این رشته معرفی می کند و در این باره می گوید؛

دیوارنگاره یک رسانه قوی شهری است که هر روز در برابر چشم مخاطبان قرار دارد. در این بین هرچقدر اصول یک نقاشی دیواری خوب هم در آن رعایت شود، پیام آن اثرگذارتر و ماندگارتر خواهد بود. از همین رو ترجیح می دهم به جای فعالیت در گوشه کارگاه در خیابان ها مشغول خلق اثر باشم و با افتخار پرتره شهدای کشورمان را کار کنم.

منصوب با اشاره به تفاوت های زیاد نقاشی دیواری با نقاشی روی بوم بیان می کند؛ فعالیت در عرصه نقاشی دیواری خطر جانی دارد و یک لحظه غفلت ممکن است به آسیب جدی منجر شود. از طرف دیگر ابعاد بزرگ کار مدیریت و تسلط زیادی می خواهد.

او تاکید می دهد؛ وقتی هنرمند در کارگاه روی شهر نقش ببندد، می تواند تأثیر فرهنگی و اجتماعی مهمی داشته باشد. مسئولان ما هم حتما از اهمیت این موضوع آگاه هستند و احتمالا دستشان خالی است که پیگیر این موضوع نیستند.

نصوب درباره همراهی تصاویر با اشعار حماسی نیز بیان می کند؛ نقاشی دیواری «از حماسه دیروز تا حماسه امروز» به نوعی یک حماسه خوانی است؛ مثل یک پرده عریض و طویل نقالی. شعرهایی که در این دیوارنگاره آمده باضرباهنگ حماسی سروده شده و مبنای آن نیز زندگی، تفکر، عملیات ها و حتی محل دفن شهدا بوده است. او تأکید می کند؛ اطلاعاتی که در این شعرا آمده است، به مخاطب کمک می کند تا شناخت بهتری از شهدا پیدا کند و ارتباط عمیق تری با اثر داشته باشد.

ثبت هنر شهری برای آیندگان این هنرمند نقاش، ثبت آثار هنر شهری را یک ضرورت فرهنگی می داند و می گوید؛ نقاشی دیواری عمر مشخصی دارد و ممکن است بعد از چند سال از بین برود. به همین دلیل خیلی بهتر است که این آثار در یک کتاب ثبت شوند تا هم به عنوان میراثی ماندگار برای آیندگان باقی بمانند و هم منبعی برای دانش آموزان و دانشجویان رشته های هنر باشند.

به گفته منصوب تا به امروز بسیاری از هنرمندان فعال در حوزه دیوارنگاری، گرافیک و به طور کلی هنرهای تجسمی آثار ارزشمندی خلق کرده اند، اما به دلیل نبود امکانات و حمایت، آثارشان ثبت نشده است.

او یادآور می شود؛ اگر مسئولان فرهنگی پیگیر ثبت این آثار نباشند، بخش مهمی از هنر شهری ما از بین می رود. متأسفانه خود هنرمندان هم معمولاً نمی توانند برای این کار اقدام کنند. چون نه توان مالی اش را دارند و نه امکاناتش را.

سختی های نقاشی دیواری منصوب در بخش دیگری از صحبت هایش

نصوب درباره همراهی تصاویر با اشعار حماسی نیز بیان می کند؛ نقاشی دیواری «از حماسه دیروز تا حماسه امروز» به نوعی یک حماسه خوانی است؛ مثل یک پرده عریض و طویل نقالی. شعرهایی که در این دیوارنگاره آمده باضرباهنگ حماسی سروده شده و مبنای آن نیز زندگی، تفکر، عملیات ها و حتی محل دفن شهدا بوده است. او تأکید می کند؛ اطلاعاتی که در این شعرا آمده است، به مخاطب کمک می کند تا شناخت بهتری از شهدا پیدا کند و ارتباط عمیق تری با اثر داشته باشد.

ثبت هنر شهری برای آیندگان این هنرمند نقاش، ثبت آثار هنر شهری را یک ضرورت فرهنگی می داند و می گوید؛ نقاشی دیواری عمر مشخصی دارد و ممکن است بعد از چند سال از بین برود. به همین دلیل خیلی بهتر است که این آثار در یک کتاب ثبت شوند تا هم به عنوان میراثی ماندگار برای آیندگان باقی بمانند و هم منبعی برای دانش آموزان و دانشجویان رشته های هنر باشند.

به گفته منصوب تا به امروز بسیاری از هنرمندان فعال در حوزه دیوارنگاری، گرافیک و به طور کلی هنرهای تجسمی آثار ارزشمندی خلق کرده اند، اما به دلیل نبود امکانات و حمایت، آثارشان ثبت نشده است.

او یادآور می شود؛ اگر مسئولان فرهنگی پیگیر ثبت این آثار نباشند، بخش مهمی از هنر شهری ما از بین می رود. متأسفانه خود هنرمندان هم معمولاً نمی توانند برای این کار اقدام کنند. چون نه توان مالی اش را دارند و نه امکاناتش را.

سختی های نقاشی دیواری منصوب در بخش دیگری از صحبت هایش

شکیبا افخمی راد

احمد منصوب، هنرمند مشهدی سال هاست که بوم نقاشی اش را از فضای محدود کارگاه بیرون آورده و دیوارهای شهر را به محلی برای روایت حماسه، ایثار و خاطره تبدیل کرده است. او طی این سال ها با خلق پرتره های بزرگ از شهدای دفاع مقدس، تلاش کرده است تصویر قهرمانانی را که بخشی از هویت معاصر ایران هستند، در حافظه بصری شهر ماندگار کند. اکنون با انتشار کتاب «نقاش مردم»، بخشی از این مسیر هنری ثبت شده است؛ به همین بهانه با احمد منصوب گفت وگویی داشته ایم که ماحصل آن پیش روی شماست.

شکل گیری کتاب با محوریت شهدای بی سیم چی احمد منصوب درباره روند انتشار کتاب «نقاش مردم» می گوید. آقای حسین زاده، مدیرکل وقت فرهنگ و ارشاد اسلامی، زمانی که دیوارنگاره «از حماسه دیروز تا حماسه امروز» با محوریت تصاویر شهدای بی سیم چی را دیدند، احساس کردند این یک اتفاق مهم درباره شهداست و باید ثبت و ماندگار شود. از همین رو پیگیری هایی برای چاپ کتاب انجام دادند.

او ادامه می دهد؛ دلیل دیگر انتشار کتاب هم این بود که کنگره شهدای مخابرات علاقه داشت، تصویر دیوارنگاره «از حماسه دیروز تا حماسه امروز» در خانه ۴۰ خانواده شهید بی سیم چی باشد.

این هنرمند با اشاره به نقش حیاتی بی سیم چی ها در دوران دفاع مقدس یادآور می شود؛ اسامی و زندگی نامه این ۴۰ شهید توسط کنگره شهدای مخابرات در اختیار ما قرار گرفت و نقاشی ها نیز براساس همین اطلاعات خلق شد.

رضا پاکسیما از کتابی می گوید که بخشی از دیوارنگار ه ها و خاطرات احمد منصوب را ثبت کرده است

روایت حماسه با تصویرگری «نقاش مردم»

افخمی

کتاب و گفت و

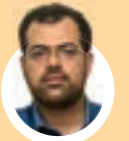
کتاب «نقاش مردم» را که چندی پیش توسط انتشارات «راه یار»، منتشر و روانه بازار نشر شد می توان تلاشی برای ثبت

بخشی از هنرهای شهر مشهد دانست. کتابی که به بازنمایی مجموعه ای از دیوارنگاره های احمد منصوب، هنرمند شناخته شده مشهدی، می پردازد. این دیوارنگاره ها، پرتره هایی از شهدای دفاع مقدس هستند که طی سال های مختلف بر دیوارهای شهر مشهد نقش بسته اند. علاوه بر بخش تصویری، بخشی از محتوای کتاب به زندگی نامه و زیست هنری احمد منصوب اختصاص دارد. در این بخش، مخاطب با مسیر زندگی، دغدغه ها و نگاه هنری این هنرمند آشنا می شود؛ امری که به درک بهتر آثار و زمینه شکل گیری دیوارنگاره ها کمک می کند. رضا پاکسیما از گردآوردندگان و مصاحبه کنندگان کتاب «نقاش مردم»، در گفت وگو با ما توضیحات بیشتری درباره این اثر ارائه کرده است که در ادامه می خوانید.

● ثبت خاطرات هنرمندان انقلاب

پاکسیما درباره روند شکل گیری این کتاب می گوید؛ ما در واحد تاریخ شفاهی دفتر مطالعات فرهنگی جبهه انقلاب، یکی از کارهایی که انجام می دهیم

جمع آوری خاطرات هنرمندان انقلاب است. در این حوزه کتاب های مختلفی هم منتشر کرده ایم؛ از جمله آثاری درباره نقاشی، تئاتر و سینما با نام های «انقلاب رنگ ها»، «آقای

کاف میم» و... .

او ادامه می دهد؛ برهمین اساس یکی از هنرمندانی که در مشهد به سراغش رفتیم، احمد منصوب بود؛ هنرمندی که مردم سال ها با تصاویر و نقاشی هایش در سطح شهر خاطره دارند. این پروژه از حدود سال ۱۳۹۷ اکید خورد

و ما آن زمان چند جلسه مصاحبه با آقای منصوب انجام دادیم و درباره زندگی، خاطرات و نقاشی هایی که در سطح شهر کار کرده بودند گفت وگو کردیم. به گفته پاکسیما، این مصاحبه ها در آرشيو مجموعه باقی مانده بود تا اینکه در سال ۱۴۰۳، پروژه جدید احمد منصوب با محوریت طراحی تصاویر شهدای بی سیم چی دفاع مقدس در خیابان خیام مشهد اجرا شد؛ پروژه ای که زمینه انتشار کتاب را با حمایت اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی فراهم کرد.

کل فرهنگ و ارشاد اسلامی فراهم کرد.

پیوند شاهنامه و دفاع مقدس پاکسیما با اشاره به بخش های مختلف کتاب بیان می کند؛ بخش اول کتاب زندگی نامه این هنرمند است که در قالب پرسش و پاسخ تنظیم شده است. این بخش به دوران زندگی

ایشان از تولد تا ارتباط با برادر شهید شان، خاطرات سال های دفاع مقدس و تصاویر و نقاشی های دهه ۷۰ به بعد ایشان در مشهد می پردازد. بخش دوم کتاب هم به تصاویر شهدای بی سیم چی اختصاص دارد؛ تصاویری که در قالب پروژه «از حماسه دیروز تا حماسه امروز» در دیواری از شهر کار شده است. او درباره همراهی تصاویر کتاب با اشعار حماسی که برای هر شهید به صورت جداگانه سروده شده اند نیز توضیح می دهد؛ این تصاویر در تعامل با اشعاری بود که آقای مهرداد سروده بودند.

